

Souhrn aktuální praxe programů primární prevence v období karanténních opatření v souvislosti s COVID-19

V oblasti preventivního působení mají dlouhodobé programy primární prevence (dále „PP“) nezastupitelnou roli. V této době aktuálně probíhající pandemie onemocnění koronavirem (COVID-19), zejména ve snižování negativních dopadů aktuální situace na děti a mládež.

Může se zdát, že pro programy PP není využití z důvodu nemožnosti výuky ve školách, anebo předpokladu, že na tyto programy nebude čas po obnovení pravidelné školní docházky. Opak je však pravdou. Současná situace je pro všechny náročná a na řadu dětí může působit výrazně rizikově. A to nejen aktuálně, v době karanténních opatření, ale s velkou pravděpodobností bude mít tato situace vliv i na chování dětí a třídních kolektivů po obnovení školní docházky.

Odbor protidrogové politiky Úřadu vlády ČR (dále „OPK“) vytvořil v období pandemie onemocnění koronavirem (COVID-19) platformu pro komunikaci OPK s programy PP financovaných z dotačního řízení Úřadu vlády ČR. Platforma vznikla za účelem zmapování reakce programů PP na novou situaci, zjištění zda a jak modifikují svoje programy, a to pro účely naplnění podmínek dotačního řízení ÚV ČR.

Ze strany poskytovatelů programů PP máme informace o pokračování v intenzivní práci, včetně příkladů konkrétních aktivit, které jsou realizovány, nebo jejichž realizace je plánována, a jsou přizpůsobeny současným podmínkám.

Na základě informací od poskytovatelů PP vytvořil OPK tento souhrn aktivit a příkladů současné praxe programů PP financovaných z dotačního řízení Úřadu vlády ČR, který je určen zejména ke sdílení mezi profesionály v oblasti primární prevence rizikového chování.

Souhrn hlavních činností programů PP v období COVID-19

- 1) Aktivně komunikovat se školami a školskými zařízeními, se kterými byla v tomto školním roce navázána spolupráce.
- 2) Oslovovat ke spolupráci i další školy a školská zařízení.
- 3) Vytvořit nabídku odborné podpory pro školy a školská zařízení a jejich pedagogy (zejména třídní učitele a školní metodiky prevence) zaměřené na podporu pedagogů v současném nouzovém stavu prostřednictvím telefonu, webinářů a jiných on-line nástrojů.
- 4) Vytvořit metodickou podporu pro školy a školská zařízení a jejich pedagogy (zejména třídní učitele a školní metodiky prevence) po znovuobnovení školní docházky. Příprava pedagogů na situace, které mohou nastat, metodicky podporovat uchopení této situace a nabídnout jim krátké doporučení, jak se třídou pracovat.
- 5) Nabízet možnost supervizního ošetření škol a pedagogických pracovníků a umožnit jim tak zvládnout současnou situaci, reagovat na jejich obavy a pomoci je připravit na přímou práci s dětmi, které mohou různě prožívat současná opatření.
- 6) Vytvářet a podporovat online preventivní působení na děti v rámci všeobecné primární prevence.
- 7) Za využití on-line nástrojů prostřednictvím škol aktivně zapojovat rodiče a podporovat preventivní působení v rodinném prostředí dětí. Rodiče motivovat a inspirovat je v možnostech trávení času s dětmi během současných opatření. Nabízet rodičům prostřednictvím škol podporu v komunikaci s dětmi a společném zvládnání neobvyklé situace.

- 8) Poskytovat dětem a rodičům informace o epidemii, koronaviru a významu aktuálních opatření.
- 9) V rámci selektivní a indikované prevence nabízet krizovou intervenci, jednorázové i dlouhodobé individuální poradenství pro děti, dospívající a jejich rodiče.
- 10) Komunikovat se školními metodiky prevence o představě a využití preventivních programů po znovuotevření škol, informovat školy o možnostech programy primární prevence a jejich významu pro obnovení pozitivního klimatu ve třídách, podporu vztahů ve třídách, obnovení pravidel vzájemného fungování apod. Ve spolupráci se školními metodiky prevence plánovat intervence a přizpůsobení programů konkrétním potřebám škol.
- 11) Nabízet on-line formu vzdělávání v rámci specializačního studia školních metodiků prevence a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- 12) Vzájemně se informovat o vývoji situace, příkladech nových činností a čerpat informace z ověřených zdrojů.

Konkrétní příklady činnosti programů PP v období COVID-19

- Preventivní série #BÝTSPOLUJINAK, prevence přenesena do rodin, youtube kanál (SEMIRAMIS), <https://www.youtube.com/channel/UCMqoVA1uJBYJU2ARACPbaSQ>
- Nabídka podpurných workshopů pro školy (psychohygiena, prevence vyhoření apod.), (SEMIRAMIS) <http://www.os-semiramis.cz/os-site/centra/opatreni-sluzeb-semiramis-v-dobe-pandemie-covid-19/>
- Nabídka supervizního ošetření pedagogů, podpurné kasuistické semináře (SEMIRAMIS), <http://www.os-semiramis.cz/os-site/centra/opatreni-sluzeb-semiramis-v-dobe-pandemie-covid-19/>
- Vytvoření tzv. RESTART preventivního bloku – přesun neodpracovaných preventivních bloků z tohoto školního roku na začátek dalšího (září, říjen) a jejich využití pro obnovu pozitivního třídního klimatu (SEMIRAMIS)
- Vytvoření Metodické podpory pro učitele k návratu dětí do škol (SEMIRAMIS), <http://www.os-semiramis.cz/os-site/centra/opatreni-sluzeb-semiramis-v-dobe-pandemie-covid-19/>
- Nabídka poradenské či krizové intervence pro pedagogy, děti i rodiče – v rámci standardních komunikačních kanálů našich center (email, telefony, FB, Skype apod.), (SEMIRAMIS)
- Inovace současných odborných materiálů a přístupů, vznik nových aktuálních preventivních bloků, reflektujících tyto nové extrémní zkušenosti (zaměření na vznik nových forem preventivních přístupů, na online komunikaci apod.), (SEMIRAMIS)
- Podpora a pomoc při vyrovnávání se se ztrátou, <http://www.poradna-vigvam.cz/>
- Linka podpory pro pedagogy (Světlo Kadaň), <https://www.svetlokadanzs.cz/linka-podpory-pro-pedagogy/>
- Informační a nouzová linka P-centra především pro pedagogy (P-centrum)
- „Otevřená sborovna“ – on-line intervizní skupina pro pedagogy (CPPT), <https://www.kotva.cppt.cz/nastenka/79-otevrena-sborovna>
- Informační kampaň o závislostech „Zůstaň nad vlivem“, <https://zustannadvlivem.cz/>
- Informační leták pro děti a mládež „Koronavirus“ (Prev-Centrum), <https://www.prevcentrum.cz/informacni-materialy-o-koronaviru-pro-rodice-a-deti/>
- Individuální poradenství pro děti, dospívající, rodiče a pedagogy (Společnost Podané ruce a Pedagogicko-psychologická poradna Brno Sládkova), <https://podaneruce.cz/centra-sluzby/primarni-prevence/#1570092286241-566eb401-aa67>, <https://podaneruce.cz/centra->

[sluzby/primarni-prevence/#1570092286241-566eb401-aa67](https://www.prevcentrum.cz/linka-psychologicke-pomoci-v-soucasne-situaci-v-souvislosti-s-covid-19/)Nabídka psychologické pomoci v současné situaci (Prev-Centrum), <https://www.prevcentrum.cz/linka-psychologicke-pomoci-v-soucasne-situaci-v-souvislosti-s-covid-19/>

- Služba vzdálené podpory Programů primární prevence (Prev-Centrum), <https://www.prevcentrum.cz/nova-sluzba-vzdalene-podpory-programu-primarni-prevence-prev-centrum-z-u/>
- Tipy na volnočasové a vzdělávací aktivity (Prev-Centrum, Sekce Dětské a dorostové adiktologie SNN ČLS JEP)
 - <https://www.prevcentrum.cz/tipy-na-volnocasove-i-vzdelavaci-aktivity/>
 - https://www.zsi-kladno.cz/file.php?nid=16303&oid=7490658&fbclid=IwAR2V41cCz9a1QEAw3IOHYC2mJQAK2Cazbo_b4XQCCyEbYer_9IX3qJ31n8
 - https://www.zsi-kladno.cz/file.php?nid=16303&oid=7490659&fbclid=IwAR3Zdile-JF7RxtuARJbOCiQK6Vu9GKN_KpK7b28y6aSbFOWI5vJHfA_vg
 - <https://www.zsi-kladno.cz/file.php?nid=16303&oid=7490660&fbclid=IwAR39toewgoMYworjGfzLkm4Ot2YiGxsU6-SBOPtUvR466umFbAFdB5ZM3YE>
- YouTube kanál Centra primární prevence (Magdaléna), <https://www.youtube.com/c.../UCXKVNJquU8zIRidaqXAT2Bw/featured>
- Online seriál „Prevence z obývacího“ (Prev-Centrum) - videoprezentace s interaktivním preventivním obsahem, zveřejňováno prostřednictvím Facebooku, <https://www.facebook.com/Prev-Centrum-z%C3%BA-235595916475660/>
- Podpora při vzdělávání on-line: Všeobecný přehled o eLearningu, Karanténní desatero pro pedagogy, On-line videa a manuály týkající se prevence rizikového chování (P-centrum), <http://www.p-centrum.cz/elearning/>

Kontakty na OPK Úřadu vlády ČR

- e-mail: opk@vlada.cz
- tel.: 224 003 870

Zpracoval: Odbor protidrogové politiky ÚV ČR

Praha: 4. května 2020